

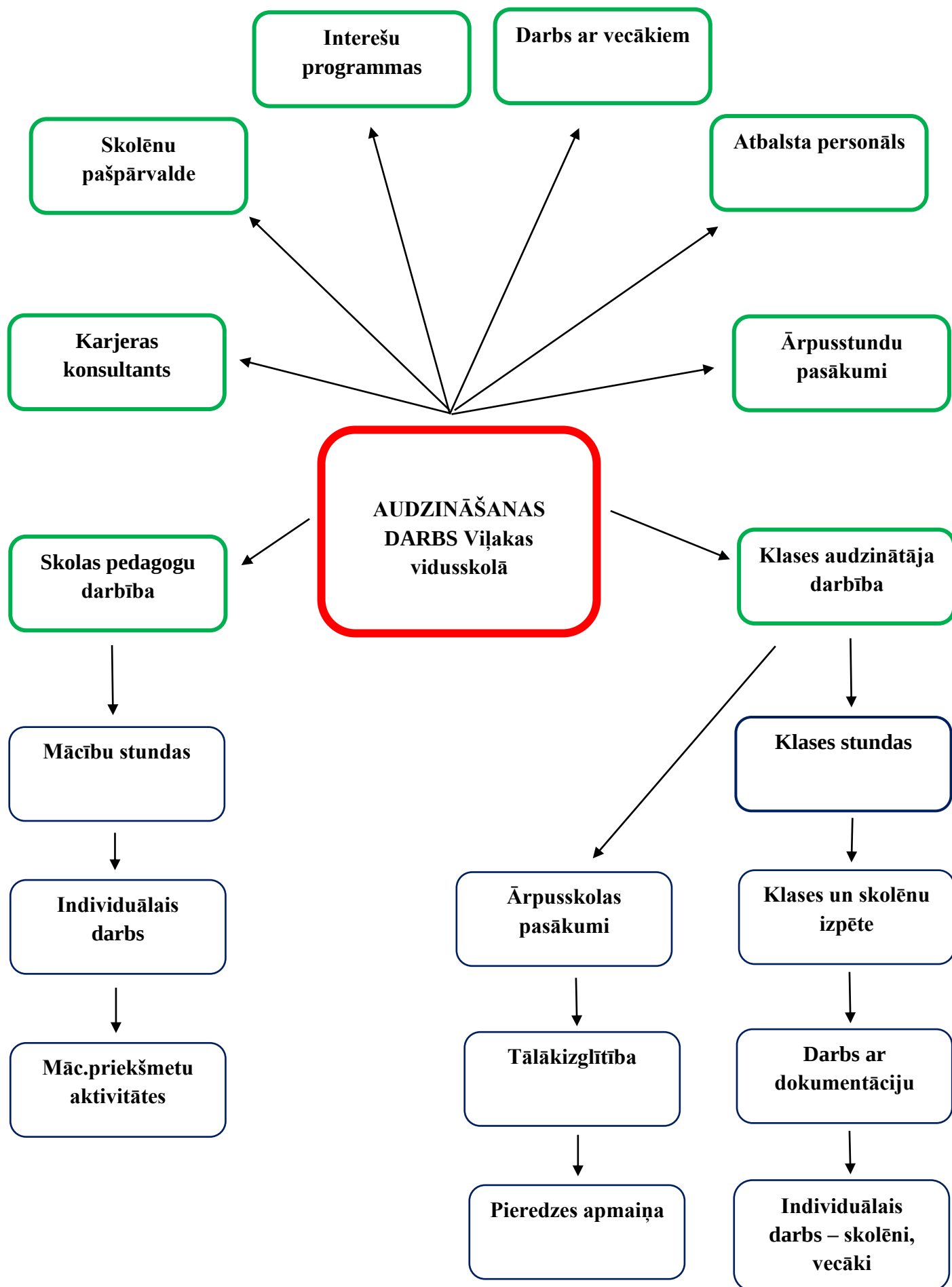
Apstiprinu:

direktore _____ / M.Supe - Tuča/

2025.gada 4.septembrī

Vīlakas vidusskolas

**AUDZINĀŠANAS DARBA
PROGRAMMA**



Audzināšanas darba programma ir skolas reglamentējošs dokuments, kas nosaka audzināšanas darba mērķus un uzdevumus. Programmai ir ieteikuma raksturs, to var izmantot ikviens pedagogs un klases audzinātājs savā darbā ar audzināmo klasi.

Audzināšanas darbības īstenošanas pamats ir skolas pedagoģiskā kolektīva radoša, vienota, atbildīga darbība, skolēnu vecāku atbalsts, pedagoģiskā kolektīva sadarbība ar dažādam valsts, pašvaldības iestādēm, sabiedriskajām organizācijām.

Audzināšanas procesā veidojas un attīstās personības attieksme pret cilvēku, darbu, kultūras vērtībām, dabu, sabiedrību, valsti. Tas nodrošina iespēju kļūt par pilntiesīgiem sabiedrības locekļiem, pašiem noteikt savu dzīvi, rīcību un būt atbildīgiem par to.

Programmā ir ievēroti normatīvie akti, kas reglamentē audzināšanas darbības īstenošanu:

- Vispārējās izglītības likums;
- Bērnu tiesību aizsardzības likums;
- Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija;
- MK noteikumi Nr.1338 (no 24.11.2009.), „Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos”;
- MK noteikumi Nr.259 (no 21.05.2013.) - (prot. Nr.30 17.§) Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 24. novembra noteikumos Nr.1338 "Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos”;
- MK noteikumi Nr.89 (no 01.02.2011.) „Kārtība, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi”;
- MK noteikumi Nr. 480 (no 15.07.2016.) „Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība”, izdoti saskaņā ar Izglītības likuma 14. panta 38.un 39. punktu, tieša saistība ar Izglītības likuma 10.1 pantu “Izglītība un tikumība”, 31. panta “Izglītības iestādes padome” 5.1.punktu;
- IZM „Ieteikumi kārtības, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi, piemērošanai. (www.izm.gov.lv)”;
- MK noteikumi Nr. 747 (no 27.11.2018.) “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem”;
- MK noteikumi Nr. 416 (no 03.09.2019.) “Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem”;
- Balvu novada Izglītības pārvaldes noteiktie mērķi un uzdevumi, skolas prioritātes.

Audzināšanas darba mērķis ir organizēt un īstenot mērķtiecīgu un pēctecīgu audzināšanas darbu Viļakas vidusskolā, lai nodrošinātu iespēju katram izglītojamajam kļūt par patstāvīgu, vispusīgi attīstītu, mērķtiecīgu, tikumisku, rīcībspējīgu un atbildīgu personību sabiedrībā, veicināt izglītojamā izpratni par vērtībām un tikumiem, sekmējot to iedzīvināšanu, bagātināt kultūrvēsturisko pieredzi, stiprināt piederību un lojalitāti Latvijas valstij un Latvijas Republikas Satversmei.

Viļakas vidusskolas vērtības:

- izaugsme;
- mūsdienīgums;
- veselība un drošība;
- rakstura audzināšana;
- sociālā un emocionālā audzināšana.

Audzināšanas darba galvenie uzdevumi ir veicināt izglītojamo:

1. spēju brīvi un patstāvīgi domāt, attīstot kritisko domāšanu, morālo spriestspēju un sekmējot atbildīgu rīcību;
2. sevis apzināšanos, pašizziņu, gribas audzināšanu, pašpilnveidi un pozitīvu pašvērtējumu, pašaudzināšanu mūža garumā;
3. brīvību kā iespēju īstenot savus centienus un mērķus, neierobežojot citu personu pamattiesības, tajā skaitā brīvību;
4. pašdisciplīnu, izpratni par pienākumiem un tiesībām un sekmēt to ievērošanu;
5. cieņu pret dzīvību, sevi un citiem, veselību veicinošu un drošu paradumu izkopšanu;
6. orientāciju uz ģimeni, laulību, paaudžu vienotības apzināšanos vērtību saglabāšanā, tautas ataudzē un valsts attīstībā;
7. piederību Latvijas, Eiropas un pasaules kultūrtelpai, izpratni par vispārcilvēciskajām un kristīgajām vērtībām, latvisko dzīvesziņu, kultūras mantojumu, tradīcijām un to saglabāšanu, līdzdalību kultūras mantojuma un tradīciju pārnēsē un latviskās kultūrtelpas attīstībā mūsdienās;
8. mērķtiecīgu attieksmi pret darbu kā personības pašrealizācijas un eksistences līdzekļu iegūšanas veidu un labklājības avotu;
9. nacionālās identitātes un valstiskuma apziņu, lojalitāti Latvijas valstij, Satversmei un patriotismu;
10. sadarbību izglītošanās procesā un ārpus tā, pilsonisko līdzdalību demokrātiskas sabiedrības nostiprināšanā;
11. atbildību par dabas un apkārtējās vides aizsardzību un ilgtspēju.

Audzināšanas darbs balstīts uz sekojošiem principiem:

- sadarbība – audzināšanas jautājumu risināšanā iesaistās visas ieinteresētās puses: pedagogi un izglītības darbinieki, skolēni, vecāki un ģimene, valsts un pašvaldības institūcijas, nevalstiskās organizācijas, sabiedrība;
- sistēmiskums – nodrošināta audzināšanas darba sistēma un attīstība;
- nepārtrauktība un pēctecība audzināšanas darba īstenošanā un mērķu sasniegšanā;
- ilgtspēja – izglītības lēmumu pamatotība un līdzsvarota attīstība;
- vienotība un veselums – audzināšanas darbība ir īstenojama vienotā izglītības procesā;
- atvērtība informācijai un dialogam, sadarbībai, inovācijām.

Audzināšanas procesā būtiskākie izkopjamie tikumi:

1. atbildība – griba un spēja paredzēt savas izvēles un rīcības sekas un rīkoties, respektējot cita cilvēka cieņu un brīvību;
2. centība – čaklums, uzcītība, rūpība un griba jebkuru darbu veikt pēc iespējas mērķtiecīgāk, kvalitatīvāk un produktīvāk;
3. drosme – izlēmība, baiļu pārvarēšana, rakstura stingrība, situācijas novērtēšana un cieņpilna rīcība, uzņēmība, centieni pēc taisnīgā un labā;
4. godīgums – uzticamība, patiesums, vārdu un darbu saskaņa;
5. gudrība – māka izmantot zināšanas labā veicināšanai savā un sabiedrības dzīvē;
6. laipnība – vēlība, atsaucība pret citiem, pieklājība;
7. līdzcietība – attīstīta empātija, vēlme iejusties otra pārdzīvojumos un aktīvs atbalsts;
8. mērenība – rīcības un uzskatu līdzsvarotība, spēja nošķirt saprātīgas vēlmes no nesaprātīgām un atteikties no nevajadzīgā, atturēšanās no tā, kas traucē personas attīstību;

9. savaldība – uzvedības un emociju izpausmju kontrole un vadība, respektējot savu un citu cilvēku brīvību, kā arī cienot sevi un citus;
10. solidaritāte – savstarpējs atbalsts un rīcības saskaņotība, rūpes par savu, citu un kopīgu labumu, demokrātisks dialogs ar citiem;
11. taisnīgums – godprātīga lemsšana, cilvēktiesību un citu saprātīgu interešu un morāles normu ievērošana;
12. tolerance – iecietība, vēlme izprast atšķirīgo (piemēram, cilvēka ārējo izskatu, veselības stāvokli, uzvedību, viedokli, ticību, paražas).

Audzināšanas mērķa un uzdevumu īstenošana Viļakas vidusskolā:

1. Pēctecīga un mērķtiecīga audzināšanas darba īstenošana izglītības iestādē:
 - 1.1. Organizēt pasākumus skolēnu patriotisma audzināšanā, t.sk. skolas, pilsētas, valsts svētku svinēšana un atceres dienu atzīmēšana, skolas tradīciju veidošana
 - 1.2. Atbalstīt skolēnu pašpārvaldes darbību un veicināt pieredzes popularizēšanu, nodrošināt skolēnu līdzdalību skolas dzīves jautājumu risināšanā.
 - 1.3. Veicināt skolā interešu izglītības programmu daudzveidību un to īstenošanu, atbilstoši skolēnu interesēm un pieprasījumam. (Interesu izglītības programmu piedāvājums, piedalīšanās pilsētas, novada, valsts skatēs un konkursos).
 - 1.4. Organizēt pasākumus karjeras izglītības īstenošanā. (karjeras izglītības stundas, ēnu dienas, klases stundas, atvērto durvju dienas, konsultācijas, anketēšana, ekskursijas, tikšanās ar vecākiem, skolas absolventiem, vietējo uzņēmumu darbiniekiem).
 - 1.5. Organizēt pasākumus skolēniem par drošības jautājumiem un rīcību ekstremālos apstākļos, veselīgu dzīvesveidu un atkarību profilaksi. (Mācību semināri, praktiskas nodarbības, klases stundas, daudzveidīgas akcijas, konkursi, tikšanās, mācību ekskursijas).
 - 1.6. Pievērst uzmanību skolēnu savstarpējo attiecību kultūrai, konfliktu risināšanai, vardarbības mazināšanai, iecietības veicināšanai, savu pienākumu un tiesību ievērošana, pamatvērtību popularizēšanai (atbalsta komanda, klases stundas, diskusijas, pieredzes apmaiņa, lomu spēles, tikšanās ar speciālistiem, līdzdalība projektos, labdarības akcijas).
2. Atbalsts klašu audzinātājiem un pedagogiem:
 - 2.1. Veicināt pedagogu profesionālo pilnveidi (semināri, kursi, konferences, projekti).
 - 2.2. Organizēt pasākumus pedagogu labās prakses un pieredzes apkopošanai un popularizēšanai audzināšanas darba jautājumos.
 - 2.3. Nodrošināt klašu audzinātāju metodiskās jomas darbu.
3. Attīstīt un meklēt jaunas darba formas sadarbībai ar skolēnu ģimenēm. Rosināt skolēnus iesaistīties paaudžu sadarbības veicināšanā un sabiedrības vienotības radīšanā. (sapulces, koncerti, konferences).
4. Veicināt audzināšanas darbā iesaistīto institūciju sadarbību. (Bērnu tiesību aizsardzības inspekcija, valsts un pašvaldības policija, sociālais dienests, bāriņtiesa, probācijas dienests u.c.)
5. Klases audzinātājs izstrādā savu audzināšanas darbības plānu, kurā ietver:
 - klases stundas;
 - skolēnu pedagoģisko izpēti;
 - skolotāju, skolēnu un ģimenes sadarbību;
 - ārpusstundu aktivitātes.

Klases audzināšanas stundu tematiskai plānošanai ieteicams izmantot Valsts jaunatnes iniciatīvu centra (2016, VISC) izstrādāto metodisko līdzekli „Klases stundu programmas paraugs”, kurā klases stundām ieteiktas šādas tematiskās grupas:

- sevis izzināšana un pilnveidošana;
- piederība valstij;

- pilsoniskā līdzdalība;
- karjeras izvēle;
- veselība un vide;
- drošība.

Jāakcentē pilsoniskās audzināšanas, tautas tradīciju saglabāšana un skolēnu radošo spēju izkopšana. Klases audzinātāju stundu programma tiek veidota 35 klases stundām, atstājot organizatoriskās stundas, kuras klases audzinātājs plāno, ievērojot skolēnu īpatnības, skolas darba plānu, gatavošanos skolas pasākumiem vai svētkiem.

Metodiskie materiāli atrodami Valsts izglītības satura centra mājas lapā <http://www.visc.gov.lv>

6. Regulāri skolā un klasē veikt audzināšanas darba izvērtējumu, analizēt to un noteikt tālākās darbības uzdevumus.

Plānojamie audzināšanas darba sasniedzamie rezultāti:

1. tiek sekmēta skolēnu patriotisma un pilsonisko zināšanu, prasmju un vērtību apguve un pilsoniskā līdzdalība skolā, sabiedrībā un valsts dzīvē;
2. ārpusstundu aktivitātes un pasākumi vērsti uz skolēnu radošo un sociālo prasmju attīstību, vērtību orientāciju un karjeras izaugsmi;
3. skolēni iesaistās tautas tradīciju un kultūrvēsturiskā mantojuma izzināšanā, saglabāšanā un pilnveidē, apkārtējās vides sakopšanā;
4. padziļinājusies skolēnu izpratne un atbildība par cieņas pilnām savstarpējām attiecībām, mazinot neiecietību un vardarbību konfliktu risināšanā, kā arī par veselīgu dzīvesveidu un personiskās drošības jautājumiem. Skolēni iesaistās labdarībā un brīvprātīgo darbā;
5. veicināta skolēnu līdzdalība skolas, pilsētas un novada dzīvē, kā arī izglītojamo individuālo kompetenču pilnveidi interešu izglītības programmās;
6. organizēti pasākumi pedagogu labās prakses un pieredzes popularizēšanai un apgūšanai par audzināšanas darba jautājumiem. Savas zināšanas pedagoģijā un psiholoģijā skolotāji padziļinājuši, piedalotiesursos un semināros;
7. īstenota karjeras izglītības programma mācību un audzināšanas darbā;
8. vecāki ir informēti un aktīvi sadarbībā ar skolu;
9. skolā tiek īstenots mērķtiecīgs un pārskatāmi koordinēts audzināšanas darbs, sadarbojoties izglītības iestādes pedagoģiskajam personālam, skolēniem un viņu ģimenēm un citām audzināšanas darbā iesaistītām institūcijām (pašvaldības, valsts).
10. pilnveidota pedagogu profesionālā kompetence audzināšanas jomā dažādos izglītojošos semināros, tālākizglītībasursos un pieredzes apmaiņas pasākumos.